

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **Bc. R. J.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 449/3, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2019, č. j. 29 A 195/2018 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 10. 2018, č. j. JMK 146144/2018, sp. zn. S - JMK 129193/2018 OSPŽ, bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno usnesení Městského úřadu Hrušovany nad Jevišovkou (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 17. 8. 2018 (vypravené dne 20. 8. 2018), kterým bylo žalobci podle § 38 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“) odepřeno nahlížení do spisu vedeného u správního orgánu I. stupně pod sp. zn. PR/252/2015/PR (dále též spis sp. zn. PR/252/2015/PR).

[2] Žalovaný v rozhodnutí aproboval názor správního orgánu I. stupně, že nebyly splněny podmínky pro nahlížení do spisu dle § 38 odst. 1 a 2 správního řádu. Podle § 38 odst. 1 správního řádu mohou do spisu nahlížet účastníci řízení a jejich zástupci. Spis sp. zn. PR/252/2015/PR se týkal přestupku proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o přestupcích“ nebo „přestupkový zákon“), kterého se měl dopustit J. D. (dále též

„přestupce“) zasláním výhrůžných SMS zpráv žalobci (rozhodnutí v dané věci nabylo právní moci dne 1. 3. 2016). Zákon o přestupcích však taxativně stanovil, že účastníkem řízení je obviněný z přestupku, poškozený, pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem, vlastník věci, která může být zabráná nebo byla zabráná, v části řízení týkající se zabránání věci, a navrhovatel, na jehož návrh bylo zahájeno řízení o přestupku podle § 68 odst. 1 zákona o přestupcích. V souladu s § 68 zákona o přestupcích se přestupky podle § 49 odst. 1 písm. b) a c), přestupky podle § 50 a přestupky podle § 125c odst. 1 písm. h) zákona o silničním provozu spáchané mezi osobami blízkými, jakož i přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) projednávaly jen na návrh postižené osoby, jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka. Osobou blízkou se pak podle odst. 4 téhož ustanovení mimo jiné rozuměl příbuzný v pokolení přímém; osvojitel, osvojence, sourozenec a manžel. Do žádné z těchto kategorií účastníků řízení žalobce v řízení o přestupku nespadal, jeho žádosti tedy nemohlo být vyhověno dle § 38 odst. 1 správního řádu. Žalovaný dále uvedl, že žádosti žalobce nemohlo být vyhověno ani podle § 38 odst. 2 správního řádu, neboť žalobci nesvědčí právní zájem či jiný vážný důvod nahlížení do spisu. Žalobcem uváděná tvrzení nelze podřadit pod uvedené ustanovení. Z uvedených důvodů proto žalovaný odvolání žalobce zamítl a napadené usnesení potvrdil.

II.

[3] Žalobce napadl uvedené rozhodnutí žalovaného žalobou. Shora označeným rozsudkem Krajský soud v Brně (dále též „krajský soud“) rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění zejména uvedl, že právo na přístup do spisu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu nesvědčí všem osobám, které se o jeho obsah zajímají, ale svědčí pouze těm, které tento zájem zakládají na právně relevantních důvodech. Podle názoru soudu není pochyb o tom, že správní spis, do kterého chtěl žalobce nahlédnout, se jej bezprostředně týkal. Tato skutečnost jednoznačně vyplývá z jeho tvrzení uvedených v žádosti o nahlédnutí do spisu a je doložena i skutkem, o kterém se dané přestupkové řízení vedlo (přestupce vyhrožoval žalobci, že mu způsobí újmu na zdraví). Z uvedeného krajský soud dovodil, že žalobce výsledek předmětného řízení zajímal z titulu jeho kvalifikovaného postavení v dané věci. K tomu krajský soud podpůrně poukázal i na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 4. 2014, č. j. 62 Af 18/2013 - 112, v němž bylo uvedeno, že pro posouzení existence právního zájmu na nahlédnutí do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu je významná i „pozice“ žadatele ve vztahu k otázkám, jež byly ve správním řízení řešeny. Krajský soud dodal i to, že přestože přestupkový zákon nepřiznává žalobci postavení poškozeného, nelze přehlížet ani účinek, který měl být předmětným přestupkem způsoben. Ze spisu je navíc zřejmé, že předmětný skutek byl nejprve prověřován jako trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též „trestní zákoník“), přičemž v tomto procesu žalobce postavení poškozeného měl. Závěrem rozsudku krajský soud uvedl, že správní orgány se v navazujícím řízení případně musí vypořádat i s otázkou, zda zpřístupnění obsahu všech částí spisu nemůže vést k porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo k porušení veřejného zájmu (druhá část ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu), a případně tyto části musí z nahlížení vyloučit. Rozsudek krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je v plném znění dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

pokračování

III.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), tj. z důvodu nesprávného právního posouzení. Stěžovatel uvedl, že respektuje § 38 odst. 2 správního řádu, nicméně toto ustanovení je třeba využít ve skutečně odůvodněných případech např. v případě podání žaloby související se zdravotními problémy jakožto následkem přestupku ublížení na zdraví. Žalobce ve své žádosti uvádí svůj zájem na životě, což je bezpochyby zájem zásadní, nicméně při vyhrožování újmou na zdraví mají tento zájem všichni, vůči nimž je přestupkové jednání namířeno. Přestupkové jednání u přestupků ublížení na zdraví, vyhrožování újmou na zdraví, drobného ublížení na zdraví či jiného hrubého jednání [§ 49 odst. 1 písm. b) a c) zákona o přestupcích] je vždy namířeno proti jedné, případně více osobám, které jsou předmětem útoku přestupce, tyto osoby mají v naprosté většině zájem dozvědět se výsledek řízení s přestupcem. Zákon jim však nepřiznává postavení účastníka řízení ani jiné specifické postavení. Pokud by zákonodárce měl v úmyslu, aby těmto osobám bylo přiznáno zvláštní postavení, bezpochyby by tak výslovně učinil. Nestalo se tak však ani v zákoně o přestupcích, ani v současném zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOP“). Při nahlížení na věc optikou soudu, se budou všichni, vůči kterým bylo přestupkové jednání namířeno, zajímat o řízení s přestupcem. Stěžovatel dodal, že zákon o přestupcích (ani ZOP) pojem *kvalifikovaného postavení* zmiňovaného krajským soudem nezná. Ke skutečnosti, že v trestním řízení předcházejícím projednání přestupku měl žalobce postavení poškozeného, pak nelze dle názoru stěžovatele přihlížet. Nepřípadný je i poukaz na rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 62 Af 18/2013 - 112. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[5] Žalobce se v písemném vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s rozsudkem krajského soudu. Kasační stížnost důvodnou neshledal. Nad rámec toho poukázal i na to, že mu stěžovatel po vydání zrušujícího rozsudku brání v nahlédnutí do spisu (vydal rozhodnutí o přerušení řízení, které bylo zrušeno rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 2. 12. 2019, č. j. MV-159245-2/VS-2019). Požádal o přiznání náhrady nákladů řízení v paušální výši.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti dovozuje nesprávný výklad § 38 odst. 2 správního řádu ze strany krajského soudu.

[8] Nejvyšší správní soud předepisuje, že rozhodnutí správního orgánu, kterým nebylo povoleno nahlédnout do spisu podle § 38 správního řádu, nelze považovat za rozhodnutí, kterým se upravuje vedení řízení; nelze jej tedy podřadit pod kompetenční výluky dle § 70 písm. c) s. ř. s. Takové rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 6. 2010, č. j. 5 As 75/2009 - 78).

[9] Podle § 38 odst. 1 správního řádu: *Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci (§ 73). Není-li účastník zastoupen, může spolu s účastníkem nahlížet do spisu i jeho podpůrce.* Podle § 38 odst. 2 správního řádu: *Jiným osobám správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.*

[10] Z citovaného § 38 odst. 1 a 2 správního řádu tedy vyplývá, že do spisu mohou nahlížet vedle účastníků řízení i osoby, které *prokáží právní zájem nebo jiný vážný důvod* (srov. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 8 As 80/2010 - 68).

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti primárně namítá, že respektuje § 38 odst. 2 správního řádu, nicméně toto ustanovení je třeba aplikovat pouze ve skutečně odůvodněných případech např. *v případě podání žaloby související se zdravotními problémy jakožto následkem přestupku ublížení na zdraví.*

[12] Nejvyšší správní soud není názoru, že by § 38 odst. 2 správního řádu bylo nutno vykládat tak úzce, jak činí stěžovatel.

[13] Jak z judikatury Nejvyššího správního soudu, tak i z odborné literatury vyplývá, že pod uvedené ustanovení lze podřadit řadu skutečností.

[14] Např. v rozsudku ze dne 23. 1. 2014, č. j. 1 Afs 87/2013 - 73, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„nahlédnutí do správního spisu za účelem získání podkladů pro uplatnění nároků z náhrady škody může založit právní zájem žadatele (obdobně rozsudky Soudního dvora EU ze dne 14. 6. 2011, Pfeiderer AG, C-360/09, Sb. rozh. s. I-5161, či rozsudek ze dne 6. 6. 2013, Donau Chemie AG, C-536/11 (...)) V kasační stížnosti stěžovatel nadto tvrdí, že uznává možnost nahlížení do spisu u nároků z již podané civilní žaloby, nesouhlasí však se závěry krajského soudu, který uznal možnost nahlížení i pro situaci, kdy žádná žaloba podána zatím nebyla (a možná ani nebude). Tato stěžovatelova teze je však podle Nejvyššího správního soudu naprosto neudržitelná. Nelze nutit jakéhokoli podnikatele, aby nejprve „zkusmo“ podal žalobu o náhradu škody, a následně teprve ze správního spisu zjišťoval informace o výši újmy, respektive o tom, zda nějaká újma vůbec existuje. Výklad stěžovatele by nutil podnikatele podávat v podstatě formální žaloby jen proto, aby prokázali právní zájem pro nahlížení do správního spisu. Tento výklad nejenom že nemá oporu v zákoně, ale navíc by vytvářel naprosto zbytečné náklady spojené s přípravou žaloby, platbou soudního poplatku v civilním řízení atp. Smyslem nahlížení do správního spisu přece může být též posouzení, zda určitou žalobu podat či nikoliv. Ostatně z rozsudku Soudního dvora ve věci Donau Chemie cit. v bodě [29] jasně plyne, že Soudní dvůr připouští možnost povolení nahlédnutí do správního spisu již ve fázi přípravy civilní žaloby. (...) Nelze proto souhlasit s tvrzením stěžovatele, že možné budoucí nárokování škody žalobkyní nepředstavuje ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu právní zájem*

pokračování

a jedná se toliko o obecné tvrzení, které nikterak s § 38 odst. 2 nesouvisí. (...) Úkolem správního orgánu rovněž není, aby zkoumal, zda nahlédnutí do spisu bude vést k úspěšnému prosazení případných nároků žadatele či nikoliv.“

[15] Stejně tak lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2014, č. j. 7 As 20/2014 - 42, podle něhož: *„Úkolem správního orgánu rovněž není, aby zkoumal, zda nahlédnutí do spisu bude vést k úspěšnému prosazení případných nároků žadatele či nikoliv. Jak již Nejvyšší správní soud dříve uvedl, správní orgán „[p]ouze posoudí, zda jsou tvrzení žadatele, jimiž odůvodňuje svůj právní zájem nebo jiný vážný důvod na nahlížení do spisu, v daném případě dostatečně konkrétní a prokázaná. Je-li právní zájem nebo jiný vážný důvod na nahlédnutí do spisu dostatečně prokázán, pak správní orgán pouze zhodnotí, zda by nahlížením do spisu nebylo porušeno právo některého z účastníků řízení, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem“ (rozsudek ze dne 28. 3. 2013, č. j. 9 Afs 29/2012 - 53). (...) Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s argumentací krajského soudu, že existenci vážného důvodu pro nahlédnutí do spisu umocňuje také aktivní účast žalobkyně v řízení (...) Nutno dodat, že k učinění závěru o existenci dostatečně intenzivního právního zájmu opravňujícího k nahlédnutí do spisu postačovalo prokázání reálnosti obav žalobkyně. Tuto reálnost žalobkyně prokázala, neboť jí uváděná hrozba újmy byla zcela konkrétní a podložená. Opačný závěr stěžovatele byl tedy nesprávný. Skutečnost, že se tato obava později nepotvrdila (...) nic nemění na tom, že tato obava měla reálný základ.“*

[16] V rozsudku ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 As 43/2015 - 67, pak Nejvyšší správní soud podřadil pod § 38 odst. 2 správního řádu i existenci relevantní spojitosti mezi správním řízením a zjištěními v něm učiněnými na straně jedné a probíhajícím soudním sporem na straně druhé. Nejvyšší správní soud mj. uvedl, že *„žalobkyni svědčil právní zájem na nahlédnutí do spisu s ohledem na probíhající soudní spor. To vše navíc v kontextu skutečnosti, že žalobkyně byla autorkou podnětu, na jehož základě stěžovatel zahájil správní řízení sp. zn. S273/06. Autorství podnětu sice podle judikatury Nejvyššího správního soudu samo o sobě nenaplnuje požadavek právního zájmu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu, ovšem může představovat ve spojení s dalšími skutečnostmi významnou okolnost při posuzování existence právního zájmu podle citovaného ustanovení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. března 2013, č. j. 9 Afs 29/2012 - 53, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. ledna 2014, č. j. 1 Afs 87/2013 - 73, bod 26).“*

[17] Podpůrně lze zmínit i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2018, č. j. 6 As 213/2017 - 31, podle něhož lze pod § 38 odst. 2 správního řádu podřadit i zájem žadatele na posouzení: *„zda zadavatel svým postupem porušil zákon, a zda tak mohl žalobkyni způsobit škodu.“* Obdobně viz rozsudek ze dne 18. 11. 2015, č. j. 6 As 42/2015 - 75, podle něhož *„Nejvyšší správní soud shledal existenci právního zájmu na nahlížení do správního spisu na straně žalobce již v obraně před žalobou osoby zúčastněné na řízení, dále se proto nevěnoval otázce, zda byl právní zájem dán i v případě dalších tvrzených důvodů, tj. zejména na základě hrozby budoucích soudních sporů, které v době podání žádosti o nahlédnutí do spisu ještě nenastaly.“*

[18] Nutnost širšího výkladu vyplývá i z odborné literatury. Např. v komentáři od autorského kolektivu Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: *Správní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, komentář k § 38 správního řádu, se uvádí, že: *„Jinou*

osobou, která má právní zájem na nahlédnutí do spisu, může být osoba, která se nezúčastnila jednání nebo provedení úkonu, o němž byl sepsán protokol, které se však obsah protokolu přímo dotýká a která má právo podat bezprostředně po seznámení se s protokolem proti jeho obsahu stížnost podle § 18 odst. 4. Osobou, která má právní zájem na nahlédnutí do spisu, může být i právní nástupce účastníka správního řízení, pro kterého je podle § 73 odst. 2 závazné pravomocné rozhodnutí týkající se movité nebo nemovité věci v případě, že je pro práva a povinnosti účastníků určující právo k této věci. Právní zájem může prokázat rovněž osoba, která potřebuje nahlédnout do spisu za účelem získání údajů, které může uplatnit v jiném řízení. Příkladem jiného vážného důvodu pro nahlédnutí do spisu může být vědecká či pedagogická činnost, v souvislosti s níž je třeba do spisu nahlédnout.“

[19] Obdobně vyznívá i komentář od dalšího autorského kolektivu - Potěšil, L., Hejč, D., Rigel, F., Marek, D. *Správní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, komentář k § 38 správního řádu, podle něhož: „Právní zájem bude mít např. ten, kdo by údaje ze spisu mohl uplatnit v jiném řízení. (...) Vážný důvod k nahlédnutí do spisu pak bude mj. svědčit tomu, kdo by informace ze spisu zúročil při své studijní, pedagogické či vědecké činnosti. Za jinou osobu je nutno považovat i toho, kdo se teprve účastníkem řízení má stát, za předpokladu, že řízení bude skutečně zahájeno. Takovou osobou bude typicky podezřelý ze spáchání přestupku (případně též jiného správního deliktu). Není-li dosud řízení zahájeno (např. postupem podle § 67 a násl. PřesZ), nelze zatím hovořit o účastenství podezřelého. Podezřelý z přestupku tak má právo nahlížet do spisu pouze za podmínek stanovených v odstavci 2 komentovaného ustanovení, případně získat některé informace (...) [S]právní orgán v řízení o povolení nahlédnutí do spisu jinou osobou nežli účastníkem řízení nezkoumá, zda nahlédnutí bude vést k úspěšnému prosazení případných nároků žadatele, či nikoliv, ani jinak nehodnotí případné výsledky nahlédnutí do spisu. Tyto skutečnosti nemohou být důvodem odepření nahlédnutí do spisu.“

[20] Stejně tak lze poukázat na další komentář (Vedral, J.: *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, komentář k § 38 odst. 2 správního řádu), podle něhož právní zájem ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu mohou osvědčit rovněž např. osoby, které chtějí do spisu nahlédnout v souvislosti se svou pedagogickou či vědeckou činností; osoby, které mohou podat stížnost podle § 18 odst. 4 správního řádu; jakož i osoby, které chtějí prověřit, zda správní orgán neporušuje zásadu správního procesu obsaženou § 2 odst. 4 správního řádu, podle něhož správní orgán dbá na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

[21] Optikou výše uvedeného nahlížel Nejvyšší správní soud i na nyní projednávanou věc. Mezi stranami není sporné, že žalobce již žádostí ze dne 17. 7. 2018 požadoval po správním orgánu I. stupně kopie informace ze spisů (mj. z předmětného spisu sp. zn. PR/252/2015/PR), a to z důvodu své obrany v přestupkovém řízení vedeném pod sp. zn. PR/90/2017/PR. Dodal, že čelí trestnímu řízení vedenému pod sp. zn. 18 T 75/2018, přičemž podle Policie ČR měl spáchat i přestupky v označených věcech. Rád by soudu předložil důkazy, že Policie ČR předkládá nepravdivé zprávy. Správní orgán I. stupně této žádosti nevyhověl. Dne 20. 7. 2018 vydal usnesení, kterým odepřel žalobci nahlédnout do správního spisu.

pokračování

[22] V návaznosti na uvedené usnesení žalobce doručil dne 22. 7. 2018 správnímu orgánu I. stupně další žádost, ve které opakovaně požádal o nahlédnutí do spisu sp. zn. PR/252/2015/PR, a to z důvodu obavy o svůj život, resp. z důvodu strachu. Dodal, že mu jiná fyzická osoba (jejíž jednání bylo posuzováno v řízení vedeném pod sp. zn. PR/252/2015/PR - přestupce) vyhrožovala, že ho shodí ze třetího patra bytového domu, v důsledku čehož skončí na vozíku. Je názoru, že má právo vědět, jak skončilo předmětné správní řízení, resp. vědět, zda byl přestupce potrestán či nikoliv; pokud přestupci nadto byla uložena pokuta pouze ve výši 2 000 Kč, považuje to žalobce za výsměch. Poukazoval i na zájem na ochranu své osobnosti, na existenci soudního sporu s osobou, která jej chtěla shodit ze třetího patra, jakož i na další skutečnosti. Uvedené žádost správní orgán I. stupně nevyhověl shora označeným usnesením ze dne 17. 8. 2018, které napadl žalobce odvoláním, ve kterém uvedl, že nesouhlasí s odepřením informací a podpůrně poukázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2017, č. j. 70 Co 132/2017 - 73, který k odvolání přiložil. Tímto rozsudkem bylo uloženo konkrétní fyzické osobě, aby uhradila žalobci za vzniklé duševní útrapy spočívající v důvodných obavách ze ztráty života a zdraví zadostiučnění v penězích. Rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 10. 2018, bylo odvolání žalobce zamítnuto a napadené usnesení potvrzeno. Toto rozhodnutí zrušil krajský soud shora rekapitulovaným rozsudkem a věc vrátil k dalšímu řízení žalovanému.

[23] Podle názoru Nejvyššího správního soudu krajský soud nepochybil, pokud na základě žalobcem uváděných důvodů dovodil, že žalobci mělo být podle § 38 odst. 2 správního řádu umožněno nahlédnout do předmětného spisu. Nejvyšší správní soud odkazuje na argumentaci uvedenou krajským soudem a nad její rámec dodává, že v předmětném spisu bylo posuzováno přestupkové jednání osoby, která žalobci vyhrožovala těžkým ublížením na zdraví. Jednalo se tedy o věc, která se žalobce (jeho života) bytostně dotýkala. Tato skutečnost jednoznačně vyplývala z jeho tvrzení uvedených v řízení a je doložena i skutkem, o kterém se dané přestupkové řízení vedlo; přestupce se měl přestupku proti občanskému soužití dopustit jednáním, které bylo zaměřeno přímo proti žalobci (přestupce vyhrožoval žalobci, že mu způsobí těžkou újmu na zdraví). Vážný důvod lze zcela jistě spatřovat v zájmu žalobce dozvědět se, jak skončilo řízení s osobou, která mu vyhrožovala těžkým ublížením na zdraví, resp. zda tato byla shledána vinnou a zda jí byla uložena sankce (popř. jaká). Uvedené informace nadto mohly mít z logiky věci význam i pro zvážení dalších kroků (žalobce v této souvislosti v odvolání poukazoval na zájem na ochranu své osobnosti, k čemuž přiložil rozsudek, kterým bylo jiné fyzické osobě vyhrožující dříve žalobci uloženo uhradit žalobci zadostiučnění v penězích; v řízení před správním orgánem I. stupně pak poukazoval na existenci soudního sporu s osobou, která mu chtěla ublížit). Není přitom podstatné, zda nahlédnutí do spisu bude vést k úspěšnému prosazení případných nároků žadatele či nikoliv - rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2014, č. j. 1 Afs 87/2013 - 73. Výše uvedené skutečnosti přitom byly správním orgánům ze spisu známy, a nebylo třeba je tak dokazovat. Podpůrně lze zmínit i to, že žalobce v žádosti poukazoval na uložení nepřiměřeně nízké pokuty - uváděl, že pokud byla přestupci uložena pokuta ve výši 2 000 Kč, považuje to za výsměch. Jak již přitom bylo výše uvedeno, odborná literatura umožňuje nahlédnout do spisu jiným osobám podle § 38 odst. 2 správního řádu i v případech, že hodlají ověřit, zda správní orgán neporušuje zásadu správního procesu obsaženou § 2 odst. 4 správního řádu, tedy imperativ, aby ve skutkově shodných nebo

podobných případech nevznikaly nedůvodné rozdíly (viz Vedral, J.: *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, komentář k § 38 odst. 2 správního řádu).

[24] Je přitom pravdou, že zákon explicitně neuvádí krajským soudem zmiňované *kvalifikované postavení*, jak správně připomíná stěžovatel. Krajský soud však tímto postavením akcentoval výše naznačenou specifičnost postavení žalobce v dané věci, resp. specifičnost důvodů, pro které požadoval nahlížení do spisu. Takové postavení přitom umožňuje zohlednit i shora citovaná judikatura Nejvyššího správního soudu, jakož i krajským soudem (podpůrně) zmiňovaný rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 4. 2014, č. j. 62 Af 18/2013 - 112, který byl publikován i ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 3286/2015. I podle názoru Nejvyššího správního soudu bylo možno obecná východiska tohoto rozsudku podpůrně aplikovat na nyní projednávanou věc. Nejvyšší správní soud nepopírá ani to, že přestupkové jednání u přestupků ublížení na zdraví vyhrožování újmou na zdraví, drobného ublížení na zdraví či jiného hrubého jednání [§ 49 odst. 1 písm. b) a c) zákona o přestupcích] je namířeno proti jedné, případně více konkrétním osobám, které jsou předmětem útoku přestupce, přičemž zákon jim nepřiznává postavení účastníka řízení ani jiné specifické postavení (jako je např. v současné právní úpravě postavení osoby přímo postižené spácháním přestupku). Pouze na základě toho, že zákon tyto osoby výslovně nezmiňuje, však nelze dovozovat, že by jim nemohlo být umožněno nahlížet do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu; zákon explicitně nestanoví, že by tyto osoby nemohly nahlížet do spisu, explicitně však stanoví, že *jiným osobám* (tj. osobám neuvedeným v § 38 odst. 1 správního řádu) správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod. Není sporné, že žalobce nelze podřadit pod osoby uvedené v § 38 odst. 1 správního řádu, podle názoru kasačního soudu však nic nebrání tomu jej považovat za jinou osobu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu. Podle Nejvyššího správního soudu nelze v dané věci přehlížet ani to, že předmětné protiprávní jednání přestupce bylo nejprve prověřováno v trestním řízení (jako trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 trestního zákoníku), ve kterém mohou poškozené osoby nahlížet do spisu - viz § 65 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů. Lze souhlasit s tím, že správní řád takové ustanovení neobsahuje (umožňuje nahlížet do spisu pouze účastníku řízení, za kterého lze v řízení o přestupku považovat poškozeného jen tehdy, *pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem* (§ 38 odst. 1 správního řádu v návaznosti na § 72 přestupkového zákona). Jak již však bylo výše uvedeno, to nebrání tomu, aby *jiná osoba* (přičemž zákon nestanoví, že by se nemohlo jednat o osobou poškozenou) požadovala nahlédnutí do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu. Pokud pak stěžovatel poukazoval na množství osob, které by mohly nahlížet do spisů při akceptování výkladu krajského soudu, konstatuje soud, že takový důvod zákon nezmiňuje jako důvod bránící v nahlížení do spisu. V této souvislosti soud odkazuje i na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 86/2013 - 78, podle něhož: „*Nahlížení do spisu jinými osobami není nijak závislé na počtu těchto osob, nýbrž pouze na tom, zda všechny tyto osoby splňují zákonné podmínky.*“ Obdobně vyznívá i rozsudek ze dne 10. 4. 2014, č. j. 7 As 20/2014 - 42. Uvedená argumentace stěžovatele je nadto zcela hypotetická.

[25] Ani žádný další stížní argument stěžovatele neměl potenciál vyvolat zrušení rozsudku krajského soudu. Podle názoru kasačního soudu provedl krajský soud v dané konkrétní (a dosti specifické) věci výklad odpovídající smyslu a účelu § 38 odst. 2 správního

pokračování

řádu. Pouze pro úplnost zdejší soud dodává, že v dalším řízení bude třeba zkoumat i to, zda zpřístupnění obsahu všech částí spisu nemůže vést k porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo k porušení veřejného zájmu (druhá část ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu).

[26] Z uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud neshledal, že by byl naplněn stížný důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[27] K žalobcem v kasačním řízení připomínanému rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. 12. 2019, č. j. MV-159245-2/VS-2019, pak soud uvádí, že toto rozhodnutí (ani jemu předcházející rozhodnutí) nebylo předmětem soudního přezkumu v nyní projednávané věci. V této věci (soudní přezkum správního rozhodnutí) nelze posuzovat ani případnou nečinnost stěžovatele. K tomu viz rozdíly mezi § 65 a násl. s. ř. s. a § 79 a násl. s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto pouze v obecné rovině a zcela v souladu se svou konstantní judikaturou uvádí toliko to, že zruší-li krajský soud rozhodnutí správního orgánu, je povinností správního orgánu pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost. Nerespektuje-li správní orgán pravomocné soudní rozhodnutí a nepokračuje řádně v řízení, může se dle okolností jednat o nečinnost, proti níž se lze bránit podáním žaloby dle § 79 a násl. s. ř. s. (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, a na něj navazující judikaturu).

[28] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl na základě oprávnění stanoveného v § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

[29] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalobce úspěch měl, nedoložil však žádné náklady spojené s právním zastupováním, ani žádné faktické náklady, které mu s řízením vznikly. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu nelze v takovém případě přiznat náklady paušální částkou. K tomu viz rozsudky ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015 - 79, ze dne 9. 6. 2016, č. j. 7 As 66/2016 - 65, atp. Ostatně na uvedenou judikaturu byl žalobce upozorněn v nyní posuzovaném rozsudku krajského soudu, avšak i přesto vznik konkrétních nákladů kasačnímu soudu nedoložil.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. dubna 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu